

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO
GJKATA KUSHTETUESE
USTAVNI SUD
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 27. maja 2024. godine
Br. Ref.:RK 2430/24

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI76/23

Podnosilac

„Suva Rechtsabteilung“

**Ocena ustavnosti presude [E. Rev. 81/ 2021] Vrhovnog suda Republike Kosovo
od 8. decembra 2022. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija
Nexhmi Rexhepi, sudija
Enver Peci, sudija i
Jeton Bytyqi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnet od strane Osiguravajućeg društva „Suva Rechtsabteilung“, sa sedištem u Lucernu, Švajcarska, kojeg zastupa ICS Assistance DOO, preko Besnik Z. Nikqija, advokata iz Prištine (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava ustavnost presude [E. Rev. br. 81/2021] Vrhovnog Suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Vrhovni sud) od 8. decembra 2022. godine u vezi sa presudom [Ae.br. 96/2021] Apelacionog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Apelacioni sud) od 16. oktobra 2021. godine kao i presudom [III. EK. 319/2014] Odeljenja za ekonomska pitanja Osnovnog suda u Prištini (u daljem u nastavku Osnovni sud) od 20. novembra 2017. godine.
3. Presuda [E. Rev. br. 81/2021] Vrhovnog suda, od 8. decembra 2022. godine, dostavljena je podnosiocu zahteva 11. januara 2023. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar je ocena ustavnosti presude [E. Rev. br. 81/2021] od 8. decembra 2022, kojom su podnosiocu zahteva navodno povređena njegova osnovna prava i slobode zagarantovana članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) u vezi sa stavom 1. člana 6. (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na stavu 4. člana 21. [Opšta načela] i stavovima 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. (Procesuiranje podnesaka) i 47. (Individualni zahtevi) Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) pravilu 25. (Podnošenje podnesaka i odgovora) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).
6. Dana 7. jula 2023. godine, Poslovnik o radu Ustavnog suda Republike Kosovo br. 01/2023, objavljen je u Službenom listu Republike Kosovo i stupio je na snagu 15. dana od dana objavljivanja. Shodno tome, prilikom razmatranja zahteva, Ustavni sud se poziva na odredbe navedenog Poslovnika. S tim u vezi, u skladu sa pravilom 78. (Prelazne odredbe) Poslovnika o radu br. 01/2023, izuzetno, pojedine odredbe Poslovnika o radu br. 01/2018, i dalje će se primenjivati u predmetima registrovanim u Sudu pre njegovog stavljanja van snage, samo ako su i u meri u kojoj su povoljnije za stranke.

Postupak pred sudom

7. Dana 4. aprila 2023. godine, podnosilac zahteva je predao zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
8. Dana 13. aprila 2023. godine, predsednica Suda je odlukom [Br.GJR. KI76/23] imenovala sutkinju Selvete Gërxhaliu-Krasniqi za sutkinju izvestiteljku i odlukom (Br.KSH. KI76/23) Veće za razmatranje, u sastavu sudija: Gresa Caka-Nimani (predsedavajuća), Bajram Ljatifi i Safet Hoxha, članovi.
9. Dana 25. februara 2023. godine, Sud je obavestio podnosioca zahteva o registraciji zahteva. Istog dana, Sud je obavestio Vrhovni sud o registraciji zahteva i poslao je kopiju iste.
10. Dana 25. aprila 2023. godine, Sud je obavestio Osiguravajuće društvo „EUROSIG“ o registraciji zahteva.

11. Dana 11. marta 2024. godine, sudija Jeton Bytyqi je položio zakletvu pred Predsednicom Republike Kosovo, čime je započeo svoj mandat u Sudu.
12. Dana 30. aprila 2024. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sutkinje izvestiteljke i jednoglasno je preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica slučaja

13. Podnosilac zahteva podnosi zahtev Sudu po 8. (osmi) put. Raniji zahtevi nisu isti sa trenutnim zahtevom.
14. Dana 10. marta 2012. godine, H.H, osiguranik podnosioca zahteva kao putnik u automobilu kojim je upravljao A.L., osiguranog kod osiguravajućeg društva „Eurosig“, zadobio je povrede u saobraćajnoj nesreći, za koju se prvobitno tvrdilo da je prouzrokovalo osigurano lice kod osiguravajućeg društva „Eurosig“ sa sedištem u Prištini. Osiguranik podnosioca zahteva, odnosno H.H., bila je nadoknađena od podnosioca zahteva u iznosu od 37.045,50 CHF, na ime „*lekarskog tretmana i naknade zbog nesposobnosti za rad.*“
15. Sporno je tokom čitavog sudskog procesa bilo pitanje odgovornosti za pričinjenu štetu, budući da tužilac, odnosno podnosilac zahteva odgovornost polaže na osiguranika tuženog, odnosno A.L., potkrepljujući svoje navode da isti ima solidarnu odgovornost u odnosu na povređenu H.H., ali je tuženi, odnosno Osiguravajuće društvo „Eurosig“, u toku celog sudskog procesa osporio ovaj navod sa obrazloženjem da njegov osiguranik A.L. nije kriv za izazivanje nezgode od 10. marta 2012. godine.
16. Dana 21. maja 2014. godine, imajući u vidu da pitanje subrogacije nije rešeno, podnosilac zahteva je podneo tužbu Osnovnom sudu tražeći naknadu štete na ime regresa, prvobitno u iznosu od 46.560,30 evra sa zakonskom kamatom od 12. % (dvanaest odsto) a nakon preciziranja tužbenog zahteva, tražio je naknadu štete u iznosu od 32.273,11 evra, počev od 26. septembra 2012. godine do konačne isplate, kao i troškove parničnog postupka. Osiguravajuće društvo „Eurosig“ dostavilo je odgovor na tužbu, kojim u potpunosti osporava pravni osnov tužbenog zahteva iz razloga što do saobraćajne nezgode nije došlo krivicom njenog osiguranika, odnosno lica A.L. već krivicom drugog lica E.D., koji je upravljao drugim neregistrovanim automobilom, stoga je osporio njegov pasivni legitimitet.
17. Dana 20. novembra 2017. godine, Osnovni sud je presudom [III. EK. br. 319/14] na osnovu člana 178. Zakona o obligacionim odnosima iz 1978. godine (u daljem tekstu: ZOO) u celini odbio tužbeni zahtev podnosioca zahteva, sa obrazloženjem da su u nezgodi od 10. marta 2012. godine prouzrokovane povrede kod osiguranika podnosioca zahteva, H.H, nastale krivicom lica E.D., koje je upravljalo drugim automobilom, a ne lica **A.L., koje je upravljalo automobilom u kome se nalazio osiguranik podnosioca H.H.**, te je shodno tome smatralo da Osiguravajuće društvo „Eurosig“ nije snosilo odgovornost za naknadu štete iz ovog osiguranog slučaja. Između ostalog, Osnovni sud je obrazložio sledeće: „*Prema tome, po ovom osnovu, Sud je našao da je tužbeni zahtev tužioca neosnovan, jer tuženi, odnosno osiguranik tuženog, nije odgovoran za izazivanje nezgode, već je odgovorno neregistrovano vozilo kojim je upravljao E. D., pa je sud odlučio kao u izreci ove presude.*“
18. Dana 20. decembra 2017. godine, podnosilac zahteva je podneo žalbu Apelacionom sudu protiv navedene presude Osnovnog suda, u kojoj je naveo bitne povrede odredaba parničnog postupka, pogrešno ili nepotpuno utvrđivanje činjeničnog stanja i pogrešnu primenu materijalnog prava, sa predlogom da se osporena presuda preinači

u korist podnosioca zahteva i da se prinudi osiguravajuće društvo „Eurosig“ da plati zateznu kamatu u roku od 7. dana od dana pravnosnažnosti presude, pod pretnjom prinudnog izvršenja, i troškove spora u iznosu od 6.639,20 evra. Između ostalog, podnosilac zahteva je naveo i nepravilnu primenu stava 4. člana 178. ZOO-a.

19. Dana 3. juna 2020. godine, Apelacioni sud je rešenjem [Ae. br. 13/2018] usvojio žalbu podnosioca zahteva i predmet vratio na ponovno suđenje.

(Postupak ponovnog suđenja)

20. Dana 26. marta 2021. godine, Osnovni sud je u postupku ponovnog suđenja doneo presudu [III.EK. br.292/20] kroz koju je na osnovu stava 2 člana 154. (Osnovi odgovornosti), stava 4 člana 178. (Odgovornost u slučaju udesa izazvanog motornim vozilom u pokretu), člana 195. (Naknada štete u slučaju telesne povrede ili narušenja zdravlja), člana 300. (Zakonska subrogacija), uključujući i član 939. (Prelaz osiguranikovih prava prema odgovornom licu na osiguravača (subrogacija) ZOO-a: **(i)** u potpunosti usvojio tužbeni zahtev podnosioca zahteva; **(ii)** prinudno Osiguravajuće društvo „Eurosig“ da isplati naknadu štete na ime regresa za troškove lečenja i naknade za nesposobnost za rad za vreme lečenja osiguraniku podnosioca zahteva, za nezgodu od 10. marta 2012. godine, u iznosu od 33.466,77 € sa godišnjom kamatom prema sredstvima deponovanim u banci tokom godinu dana bez određene namene, računajući od 26. septembra 2012. godine do konačne isplate; i **(iii)** prinudio Osiguravajuće društvo „Eurosig“ da plati podnosiocu zahteva troškove parničnog postupka u iznosu od 8.387,85 evra.

21. Osnovni sud je istom presudom [III. EK. br. 292/20] obrazložio na sledeći način:

„Pošto je iz izvedenih dokaza utvrđeno da je tužilac nadoknadio svom osiguraniku naknadu štete, a dokazano je da je za naknadu štete odgovoran tuženi, Sud je na osnovu odredbe člana 154. stav 2. ZOO-a, u kome se navodi da: „Za štetu od stvari ili delatnosti, od kojih potiče povećana opasnost štete za okolinu, odgovara se bez obzira na krivicu“ u vezi sa članom 195. stav 1. ZOO-a, u kome se navodi da „Ko drugome nanese telesnu povredu ili mu naruši zdravlje, dužan je naknaditi mu troškove oko lečenja i druge potrebne troškove s tim u vezi, kao i zaradu izgubljenu zbog nesposobnosti za rad za vreme lečenja“, pa je na osnovu dokazanog činjeničnog stanja sud našao da je tužbeni zahtev tužioca pravičan i osnovan.“

22. Dana 07. aprila 2021. godine, Osiguravajuće društvo „Eurosig“ je na osnovu člana 176. Zakona o parničnom postupku, podnelo žalbu Apelacionom sudu protiv navedene presude Osnovnog suda u kojoj je navelo bitnu povredu odredaba parničnog postupka, pogrešno ili nepotpuno utvrđeno činjenično stanje i pogrešnu primenu materijalnog prava, sa predlogom da se osporena presuda poništi i predmet vrati na ponovno odlučivanje.
23. Dana 19. aprila 2021. godine, podnosilac zahteva je podneo odgovor na žalbu Apelacionom sudu, sa predlogom da se žalba tuženog, odnosno Osiguravajućeg društva „Eurosig“ odbije.
24. Dana 16. oktobra 2021. godine, Apelacioni sud je presudom [Ae. br. 96/2021] odbio kao neosnovanu žalbu podnetu od Osiguravajućeg društva „Eurosig“ i potvrdio je presudu [III.EK. Br.292/20] Osnovnog suda od 26. marta 2021. godine.
25. Dana 11. novembra 2021. godine, Osiguravajuće društvo „Eurosig“ je podnelo reviziju Vrhovnom sudu, zbog pogrešne primene materijalnog prava, sa predlogom da se presuda [III. EK. br. 292/20] Osnovnog suda od 26. marta 2021. godine i presuda [Ae.

br. 96/21] Apelacionog suda od 16. oktobra 2021. godine preinače, tako da se tužbeni zahtev podnosioca zahteva odbije u celini.

26. Dana 23. novembra 2021. godine podnosilac zahteva je dostavio Vrhovnom sudu odgovor na reviziju, u kojem je u potpunosti osporio navode pokrenute u reviziji.
27. Dana 8. decembra 2022. godine, Vrhovni sud je presudom [E.Rev. br. 81/2021], **(i)** u potpunosti usvojio reviziju Osiguravajućeg društva „Eurosig“; i **(ii)** preinačio presudu [III.EK.br. 292/2020] Osnovnog suda od 26. marta 2021. godine i presudu [Ae.br. 96/2021] Apelacionog suda od 16. decembra, 2021, odbijajući u celini tužbeni zahtev podnosioca zahteva.
28. U obrazloženju presude [E.Rev.br. 81/2021], Vrhovni sud je, između ostalog, istakao da:

„Prema članu 178. stav 4. ZOO-a, proizilazi da treće lice oštećeni – osiguranik tužioca ima pravo da od svakog od njih zatraži naknadu štete koju je pretrpeo tim sudarom motornih vozila, dok tuženi ima pravo na subrogaciju (...) U takvom stanju slučaja, Vrhovni sud Kosova ne prihvata kao osnovan pomenuti pravni stav prvostepenog i drugostepenog suda u vezi sa usvajanjem tužbenog zahteva tužioca, budući da je presuda prvostepenog i drugostepenog suda, obuhvaćena pogrešnom primenom materijalnog prava, odnosno odredba člana 178. stav 4 i člana 939. stav 1 ZOO-a.“

[...]

„Pogrešna ocena materijalnog prava od strane prvostepenog i drugostepenog suda, sastoji se u pogrešnoj primeni zakonskih odredbi, zbog toga što su prvostepeni sud prilikom usvajanja tužbenog zahteva, a drugostepeni sud postupajući po žalbi, u pogledu utvrđivanja činjenice da li je tuženi dužan da tužiocu nadoknadi štetu, pogrešno primenili odredbu člana 178. stav 4 ZOO-a. Ovom odredbom je predviđeno sledeće: „Za štetu koju pretrpe treća lica imaooci motornih vozila odgovaraju solidarno“. Na osnovu ove odredbe, pravo da od imaooca motornih vozila zahtevaju naknadu štete solidarno, ili u odnosu na samo jedno vozilo, imaju samo treća lica povređena od strane imaooca motornih vozila koja su učestvovala u nezgodi, ali ne i tražilac regresa, u ovom slučaju tužilac. Ako analiziramo ovu odredbu, ovo pravo je rezervisano samo u odnosu na treća lica koja su pretrpela direktnu štetu, ali se ovo pravo ne prenosi u odnosu na subjekat koji ima pravo regresa nakon isplate naknade u odnosu na treće lice. Činjenica da tužiocu nedostaje pravni osnov da traži regres u odnosu na tuženog, dokazuje se i ako se ima u vidu odredba člana 939. ZOO-a, gde je utvrđeno sledeće: „Isplatom naknade iz osiguranja prelaze na osiguravača, po samom zakonu, do visine isplaćene naknade sva osiguranikova prava prema licu koje je po ma kom osnovu odgovorno za štetu.“ Na osnovu ove odredbe, pravo regresa se veže sa postojanjem odgovornosti u odnosu na lice koje je prouzrokovalo štetu.“

„Vrhovni sud ocenjuje da ne postoji odgovornost tuženog za naknadu štete u odnosu na tužioca, budući da vozač automobila osiguranog kod tuženog, koji je učestvovao u nezgodi dana 10. marta 2012. godine, nije odgovoran za izazivanje nezgode (...) činjenica koja je dokazana izvedenim dokazima (...) veštačenjem saobraćajne nezgode koju je radio veštak B.L (...) Vrhovni sud, na osnovu načina na koji je nezgoda prouzrokovana, ocenjuje da vozač osiguranog vozila kod tuženog ne snosi

odgovornost za izazivanje nezgode. Stoga, u nedostatku odgovornosti vozača, ne postoji ni odgovornost tuženog.“

[...]

„Zaključci Apelacionog suda da „Iz spisa predmeta proizilazi da između parničnih strana nije sporno da je osiguranik tužioca H.H. bio putnik u vozilu „Folksvagen Pasat“ (...) “ovo iz razloga što čak i iz veštačenja saobraćajne nezgode (...), ali i iz presude Osnovnog suda P.br. 2453/2012 od 14.01.2014.godine, kojom je E.D., vozač vozila marke „Folksvagen pasat“ proglašen krivim (...) koje je udarilo u vozilo Nissan, pri čemu su zadobili povrede H.H i A.L, vozač vozila Nissan, ovu činjenicu potvrđuje i izveštaj Policije Kosova sa lica mesta nezgode od 10.03.2012. godine, da je H. H. bio putnik u vozilu Nissan, a ne u vozilu Passat.“

„Vrhovni sud je odbio tužbeni zahtev tužioca, jer tuženi nije odgovoran za naknadu štete po osnovu odgovornosti za prouzrokovanje nezgode, dok su tužbeni navodi koje je tužilac izneo u odgovoru na reviziju, da sudovi imaju praksu primene solidarnosti učesnika u nezgodi, na osnovu odredbe člana 178. stav 4 ZOO-a, predstavlja neosnovan navod, jer se predmeti na koje se tužilac poziva odnose na slučajeve u kojima je tužilac treće lice oštećeno od nezgode, a ne lice koje je podnelo zahtev po osnovu regresa, na osnovu odredbe člana 939.1 ZOO-a, na osnovu koje je uslov za postojanje odgovornosti za obavezu za naknadu štete postojanje odgovornosti optuženog, što nije u konkretnom slučaju.“

Navodi podnosioca zahteva

29. Podnosilac zahteva navodi da je presuda [E. Rev. br. 81/2021] Vrhovnog suda od 8. decembra 2022. godine doneta povredom njegovih osnovnih prava i sloboda zagarantovanih članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP-a. Podnosilac zahteva posebno navodi povredu prava na obrazloženu sudsku odluku i povredu načela pravne sigurnosti kao rezultat divergencije u relevantnoj sudskoj praksi Vrhovnog suda.

Navodi koji se odnose na nedostatak obrazloženja sudske odluke

30. Podnosilac zahteva navodi da je osporena presuda obuhvaćena povredom člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a jer „(...) nema adekvatno obrazloženje za preinačenje presuda nižestepениh instanci u vezi sa pogrešnom primenom materijalnog prava. Štaviše, obrazloženje presude ne odgovara čak ni navodima tuženog EUROSIG-a sa revizijom, u pogledu sprovođenja konkretne odredbe (stav 3. člana 178. ZOO-a), uprkos činjenici da je reviziju tuženog usvojio.“
31. Povodom navoda o neobrazloženosti sudske odluke, podnosilac zahteva ističe da „(...) kada se tužbeni zahtev odbija, s obzirom na to da podnosiocu zahteva nedostaje pravni osnov za odgovornost nanošenja štete, u obrazloženju presude nema uopšte reference o tome na koju zakonsku odredbu se zasniva ovaj stav (...) nema pojašnjenja da u konkretnom slučaju odgovornost za nanošenje štete treba tretirati po režimu subjektivne ili objektivne odgovornosti, a to je u krajnjoj liniji kao rezultat nedostatka reference na konkretnu zakonsku odredbu – što je posledično imalo

kontradiktorne stavove Vrhovnog suda kada je tretirao pitanje odgovornosti za nanošenje štete i respektivnim režimima.“

32. *U nastavku, podnosilac zahteva ističe sledeće „Evidentno je da je obrazloženje ove presude manjkavo i da je štaviše praćeno kontradiktornim stavovima, ne samo kada tretira pravni osnov zahteva za regresiju, već i u slučajevima kada analizira činjenično stanje i hipotetički odgovornost za nanošenje štete i nad trećim licima.“*
33. *U ovom kontekstu, podnosilac zahteva osporava osnov obrazloženja osporene presude u pogledu krivice za predmetnu nezgodu, ističući da je Vrhovni sud „(...) po ovom pitanju u odnosu na odgovornost za nanošenje štete podržao potpuno drugačije – u režimu krivice/ subjektivnom režimu sa referencom na saobraćajno veštačenje i krivičnu presudu P.br. 2453/2012 prema kojoj je za nezgodu kriv g. E.D (...).“*
34. *Podnosilac zahteva dalje navodi da je Vrhovni sud, osporenim presudom, na pogrešan način protumačio stav 4 člana 178. i član 939. ZOO, primenjujući ih na okolnosti konkretnog slučaja, što je rezultiralo uskraćivanjem prava na subrogaciju podnosioca zahteva.*
35. *S tim u vezi, podnosilac zahteva ističe „Nedostatak pravne podrške u pogledu stava Vrhovnog suda Kosova iz osporene presude [E.rev.br. 81/2021] od 08. decembra 2022. godine u vezi sa uskraćivanjem prava na subrogaciju podnosioca zahteva, ne samo da proizilazi iz referisanja u odredbi člana 178. i 939. ZOO – kada se tretira pitanje isključenja prava na subrogaciju za podnosioca zahteva, već je to istovremeno potvrđeno i u odnosu na referentne odredbe Zakona 04/L-018 o obaveznom osiguranju od autoodgovornosti. To je zbog činjenice jer je zahtev za subrogaciju upućen tuženom (Osiguravajuće društvo Eurosig Priština) na osnovu sistema obaveznog osiguranja od autoodgovornosti, koristeći legitimitet podnosioca zahteva u „actio directa“. Što se tiče dodatnog argumenta sa referencom na odredbe Zakona 04/L-018, ovo jasno proizilazi kada se pozivamo na odredbe ovog zakona koji tretiraju; (i) okvir pokrića osiguranja od autoodgovornosti (ii) definiciju kategorije „trećih lica“ koja imaju pravo na naknadu iz ove vrste osiguranja i (iii) navedene posvete prava na subrogaciju sa ovim sistemom osiguranja.“*
36. *Podnosilac zahteva u prilog svojih navoda ističe sledeće: „U tri gore pomenuta segmenta, sa odredbama Zakona 04/L-018 koje su takođe imperativne prirode, ni u kom slučaju nemamo izuzetak od prava na subrogaciju u okviru osiguravajućeg pokrića (član 3.) – gde se odredbom 12. izričito utvrđuje pravo subrogacije fondova zdravstvenog, penzijskog i invalidskog osiguranja, u okviru definicije kategorije „treća lica“ – sa pravom na naknadu štete (član 11.), i gde se isključenje prava na subrogaciju odnosi samo na zahteve za naknadu koja se upućuju Fondu za obeštećenje (član 32., tačka 5) u slučajevima štete prouzrokovane neosiguranim, nepoznatim motornim vozilima ili u slučaju likvidacije osiguravajućeg društva.*
37. *U prilog svojih navoda, podnosilac zahteva ističe da je „sudsko obrazloženje deo pristupa pravdi, proceduralnoj pravdi i zahteva za obrazloživost sudske odluke. U okviru kriterijuma za merenje kvaliteta sudske obrazloženja, između ostalog, spada i zakonitost (pravilno tumačenje zakona i činjenična ispravnost) kao i obrazloženje i motivi koji su važni za sudove višeg stepena u pogledu ocene korišćenja sudske prakse i pravnih izvora.“*
38. *U ovom kontekstu, podnosilac zahteva ističe da „U ovom konkretnom slučaju, nedostaje obrazloženje u vezi sa navodima podnosioca zahteva, koji ne uspeva da razume po kom osnovu Vrhovni sud osporenim presudom [E.Rev.br. 81/2021] od 08. decembra 2022. godine] njemu uskraćuje fundamentalno pravo i suštinsku*

instituciju prava na osiguranje u subrogaciji/ naknadi, imajući u vidu da njegovi suštinski navodi nisu adresirani niti obrazloženi osporenom presudom [E.Rev. br. 81/2021, od 08. decembra 2022. godine].

Navodi koji se odnose na nedostatak doslednosti sudskih odluka

39. U vezi sa navodima koji se odnose na povredu pravne sigurnosti, odnosno divergencije u sudskoj praksi u pogledu naknade štete po osnovu prava subrogacije, podnosilac zahteva, između ostalog, ističe da je „Vrhovni sud Kosova osporenom presudom [E.REV. 81/2021 od 08. decembra 2022. godine], odlučujući o istom činjeničnom i pravnom pitanju kao u konkretnom slučaju, doneo potpuno drugačiju odluku u poređenju sa svojom dosadašnjom praksom. Konkretno, ovaj nalaz podnosioca zahteva se potkrepljuje i referiše, npr. slučaju – Presuda E.Rev 54/2022 od 14. novembra 2022. godine Vrhovnog suda [...] u kom slučaju se institut subrogacije poštuje bez ikakvih prepreka i razlika između direktnog zahteva i subrogacije po režimu subjektivne ili objektivne odgovornosti i sa istim se potvrđuju presude nižestepenih sudova usvajajući tužbeni zahtev podnosioca zahteva za subrogaciju. Dok, sa osporenom presudom [E.Rev.br. 81/2021 od 08. decembra 2022.], rezultira da ima stav ne samo za nijansu, već dijametralno suprotan stavu Vrhovnog suda Kosova kada tretira pravo subrogacije, što je za posledicu imalo odbijanje tužbenog zahteva za naknadu SUVA Lucerna, odnosno podnosioca zahteva.“
40. U svim svojim navodima, podnosilac zahteva je razradio osnovna načela prava na obrazloženu sudsku odluku kako je zagarantovano članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a, a u prilog ovih argumenata, podnosilac zahteva se referisao i na sudsku praksu suda (i) u slučajevima KI55/09, podnosilac *NTSH Meteorit*, presuda od 3. decembra 2010. godine; KI135/14, podnosilac *IKK Classic*, presuda od 10. novembra 2015. godine; KI72/12, podnosioci zahteva *Veton Berisha i Ilfete Haziri*, presuda od 4. decembra 2017. godine; KI138/15, podnosilac zahteva „*Sharr Beteiligungs GmbH*“ DOO, presuda od 5. decembra 2012. godine; kao i (ii) ESLJP-a u slučajevima *Hiro Balani protiv Španije* (presuda od 9. decembra 1994. godine); *Ruiz Torija protiv Španije* (presuda od 9. decembra 1994. godine); *Helle protiv Finske* (presuda od 19. decembra 1997. godine); *Souminen protiv Finske* (presuda od 1. jula 2003. godine); *Boldea protiv Rumunije* (presuda od 15. maja 2007. godine); *Beian protiv Rumunije* (presuda od 6. decembra 2007. godine); *Tatishvilli protiv Rusije* (presuda od 22. februara 2007. godine) *Grădinar protiv Moldavije* (presuda od 6. februara 2008. godine); *Garcia Ruiz protiv Španije* (presuda od 21. januara 1999. godine); *Adamsons protiv Letonije* (presuda od 24. juna 2008. godine); *Iordan Iordanov i drugi protiv Bugarske* (presuda od 2. jula 2009. godine) *Stefan i Sted protiv Rumunije* (presuda od 27. januara 2009. godine) *Schwarzkopf i Taussik protiv Grčke* (presuda od 2. decembra 2008. godine) *Tudor Tudor protiv Rumunije* (presuda od 24. juna 2009. godine); *Ajdarić protiv Hrvatske* (presuda od 4. juna 2012. godine).
41. Na kraju, podnosilac zahteva od Suda sledeće: „Podnosilac zahteva, na osnovu preciziranih i obrazloženih navoda (...) traži da se utvrdi povreda prava na pravično suđenje u skladu sa članom 31. Ustava Kosova i traži od Ustavnog suda da nakon razmatranja i ocene ustavnih navoda podnosioca zahteva, poništi presudu [E.Rev.br. 81/2021 od 08. decembra 2022. godine] Vrhovnog suda zbog povrede člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava, u vezi sa stavom 1 člana 6. (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije o ljudskim pravima i da isti vrati na ponovno razmatranje.“

Relevantne odredbe Ustava

Ustav Republike Kosovo

Član 31.

[Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

„1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih nadležnosti.

2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda. [...]"

Evropska konvencija o ljudskim pravima

Član 6.1

(Pravo na pravično suđenje)

1. „Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ..., ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona.“ [...]

Zakon o obligacionim odnosima SFRJ-a, od 30. marta 1978. godine

II. ODGOVORNOST U SLUČAJU UDESA IZAZVANOG MOTORNIM VOZILOM U POKRETU

Član 178.

„[...]“

4. Za štetu koju pretrpe treća lica imaoći motornih vozila odgovaraju solidarno.“

Odsek 6.

PRELAZ OSIGURANIKOVIH PRAVA PREMA ODGOVORNOM LICU NA OSIGURAVAČA (SUBROGACIJA)

Član 939.

„1. Isplatom naknade iz osiguranja prelaze na osiguravača, po samom zakonu, do visine isplaćene naknade sva osiguranikova prava prema licu koje je po ma kom osnovu odgovorno za štetu.

2. Ako je krivicom osiguranika onemogućen ovaj prelaz prava na osiguravače, u potpunosti ili delimično, osiguravač se oslobađa u odgovarajućoj meri svoje obaveze prema osiguraniku.

3. *Prelaz prava sa osiguranika na osiguravača ne može biti na štetu osiguranika, te ako je naknada koju je osiguranik dobio od osiguravača iz bilo kog uzroka niža od štete koju je pretrpeo, osiguranik ima pravo da mu se iz sredstava odgovornog lica isplati ostatak naknade pre isplate osiguravačevog potraživanja po osnovu prava koja su prešla na njega.*

4. *Izuzetno od pravila o prelazu osiguranikovih prava na osiguravača, ova prava ne prelaze na osiguravača ako je štetu prouzrokovalo lice u srodstvu u pravnoj liniji sa osiguranikom ili lice za čije postupke osiguranik odgovara, ili koje živi sa njim u istom domaćinstvu, ili lice koje je radnik osiguranika, osim ako su ta lica štetu prouzrokovala namerno.*

Ali ako je neko od lica pomenutih u prethodnom stavu bilo osigurano od odgovornosti, osiguravač može zahtevati od njegovog osiguravača naknadu iznosa koji je isplatio osiguraniku.“

Ocena prihvatljivosti zahteva

42. Početno, Sud razmatra da li su ispunjeni uslovi prihvatljivosti koji su utvrđeni u Ustavu i dalje precizirani Zakonom i predviđeni Poslovníkom.

43. S tim u vezi, Sud se prvobitno poziva na stavove 1. i 7. člana 113. [Nadležnost i ovlašćene strane] Ustava, koji utvrđuju sledeće:

„1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom“.

44. Sud se takođe poziva i na stav 4. člana 21. [Opšta načela] Ustava, kojim je utvrđeno:

“Ustavom utvrđena prava i osnovne slobode važe i za pravna lica, onoliko koliko su izvodljiva”.

45. Pored gore utvrđenih kriterijuma, Sud se takođe poziva na kriterijume prihvatljivosti, kako je utvrđeno zakonom. S tim u vezi, Sud se poziva na članove 47. (Individualni zahtevi), 48. (Tačnost podneska) i 49. (Rokovi) Zakona, koji utvrđuju sledeće:

Član 47. (Individualni zahtevi)

„Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.

Osoba može da podnese pokrenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva“.

Član 48. (Tačnost podneska)

„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode sumu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori“.

Član 49.
(Rokovi)

„Podnesak se podnosi u roku od četiri (4.) meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta. Ukoliko se zahtev tiče nekog zakona, onda rok počinje da teče od dana stupanja na snagu istog.“

46. U tom smislu, Sud prvo ističe da podnosilac zahteva ima pravo da podnese ustavnu žalbu, pozivajući se na navodne povrede osnovnih prava i sloboda koje važe za pojedince i pravna lica (vidi, u tom smislu, slučaj Suda [KI118/18](#), podnosilac zahteva: *Eco Construction d.o.o.*, rešenje o neprihvatljivosti od 10. oktobra 2020. godine, stav 29).
47. U pogledu ispunjenosti ovih uslova, Sud nalazi da je podnosilac zahteva: (i) ovlašćena strana; (ii) koja osporava akt organa javne vlasti, odnosno presudu [E.Rev. br. 81/2021] Vrhovnog suda od 8. decembra 2022. godine; (iii) da je iscrpeo sva zakonom utvrđena pravna sredstva; (iv) razjasnio prava i slobode za koje tvrdi da su mu povređena, u skladu sa kriterijumima iz člana 48. Zakona; i (v) podneo je zahtev u skladu sa rokovima iz člana 49. Zakona.
48. Pored toga, Sud razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio kriterijume prihvatljivosti, predviđene u pravilu 34. [Kriterijumi prihvatljivosti] Poslovnika o radu. Pravilo 34. (2) Poslovnika utvrđuje kriterijume na osnovu kojih Sud može da razmotri zahtev, uključujući kriterijum da zahtev ne bude očigledno neosnovan. Konkretno, pravilo 34. (2) utvrđuje:
- „(2) Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim, ako je zahtev očigledno neosnovan, kada podnosilac/ teljka zahteva nije dovoljno dokazao/ la i potkrepio/ la svoju tvrdnju.“*
49. Gore pomenuto pravilo, na osnovu sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLJP) i Suda, omogućuje docnjom da proglasi zahteve neprihvatljivim iz razloga koji se vežu sa meritumom slučaja. Tačnije, na osnovu ovog pravila, Sud može zahtev proglasiti zahtev neprihvatljivim na osnovu i nakon ocene njegove osnovanosti, odnosno ako isti oceni da je sadržaj zahteva očigledno neosnovan po ustavnim osnovama, kako je propisano u stavu (2.) pravila 34. Poslovnika o radu. (vidi slučajeve Suda [KI04/21](#), sa podnositeljkom zahteva *Nexhmije Makolli*, rešenje o neprihvatljivosti od 12. maja 2021. godine, stav 26 i [KI175/20](#), podnosilac zahteva *Kosovska agencija za privatizaciju*, rešenje o neprihvatljivosti od 27. aprila 2021. godine, stav 37).
50. Na osnovu sudske prakse ESLJP-a, ali i Suda, zahtev se može proglasiti neprihvatljivim kao „očigledno neosnovanim“ u celini ili samo u vezi sa određenim navodom koji zahtev može sadržati. S tim u vezi, tačnije je nazvati ih „očigledno neosnovanim navodima“. Ove poslednje, na osnovu sudske prakse ESLJP-a, mogu se kategorisati u četiri odvojene grupe: (i) navodi koji su kvalifikovani kao zahtevi „četvrtog stepena“; (ii) navodi koji su kategorizovani sa „očiglednim ili evidentnim nedostatkom kršenja prava“; (iii) „nepotkrepljeni ili neopravdani“ navodi, i na kraju, (iv) „zbunjujući i nejasni“ navodi. Ovaj koncept neprihvatljivosti na osnovu zahteva koji je ocenjen kao „očigledno neosnovan“, kao i specifičnosti četiri gore navedenih

kategorija navoda koje su kvalifikovane kao „očigledno neosnovane“ razvijene kroz sudsku praksu ESLJP-a, Sud je usvojio i u svojoj praksi, uključujući ali ne ograničavajući se na slučajeve [KI40/20](#), podnosilac zahteva *Sadik Gashi*, rešenje o neprihvatljivosti od 20. januara 2021. godine; [KI163/18](#), podnosilac zahteva *Kujtim Lleshi*, rešenje o neprihvatljivosti od 24. juna 2020. godine; [KI21/21](#), podnosilac zahteva *Asllan Meka*, rešenje o neprihvatljivosti od 28. aprila 2021. godine, [KI107/21](#), podnosilac zahteva *Ramiz Hoti*, rešenje o neprihvatljivosti od 21. oktobra 2021. godine).

51. U tom kontekstu i u nastavku, u cilju ocene prihvatljivosti zahteva, odnosno u proceni da li je isti očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, Sud će prvo podsetiti na suštinu predmeta koju ovaj zahtev sadrži i relevantne navode podnosioca zahteva, u kojoj će oceni Sud predstaviti i primeniti standarde sudske prakse ESLJP-a, u skladu sa kojima je, na osnovu člana 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, dužan da tumači osnovna prava i slobode zagarantovane Ustavom.
52. Sud podseća da se okolnosti konkretnog slučaja odnose na nezgodu iz 2012. godine. Ona je izazvana „između dva vozila u pokretu, vozilo „Nissan“ sa registarskom oznakom 03-944-CJ, osiguranog kod tuženog gde je H.H. bila putnik neregistrovanog vozila kojim je upravljao E.D. koji je, ne prilagođavajući se uslovima i brzini kretanja, udario u vozilo „Nisan“ gde je osiguranik tužioca zadobila telesne povrede [...]“. Podnosilac zahteva je nadoknadio svog osiguranika, odnosno H.H., u iznosu od 56.994,45 CHF, na ime lekarskog tretmana i naknade zbog nesposobnosti na radu. U vezi sa ovim iznosom 2014. godine, podnosilac zahteva je u nedostatku sporazuma za realizaciju naknade štete na osnovu prava na subrogaciju sa društvom „Eurosig“, podneo je tužbu Osnovnom sudu tražeći naknadu štete na ime regresa, prvobitno u iznosu od 46.560,30 evra sa zakonskom kamatom od 12. % (dvanaest odsto) a nakon preciziranja tužbenog zahteva, tražio je naknadu štete u iznosu od 32.273,11 evra, počev od 26. septembra 2012. godine do konačne isplate, kao i troškove parničnog postupka. Osiguravajuće društvo „Eurosig“ dostavilo je odgovor na tužbu, kojim u potpunosti osporava pravni osnov tužbenog zahteva iz razloga što do saobraćajne nezgode nije došlo krivicom njenog osiguranika, odnosno lica A.A. već krivicom drugog lica E.D., koji je upravljao drugim neregistrovanim automobilom. Osnovni sud je presudom [III. EK. br. 319/14] od 20. novembra 2017. godine, na osnovu člana 178. ZOO-a u celini odbio tužbeni zahtev podnosioca zahteva, sa obrazloženjem da su u nezgodi od 10. marta 2012. godine prouzrokovane povrede kod osiguranika podnosioca zahteva, H.H, nastale krivicom lica E.D., koje je upravljalo drugim automobilom, a ne lica A.L., koje je upravljalo automobilom u kome se nalazio osiguranik podnosioca H.H., te je shodno tome smatralo da Osiguravajuće društvo „Eurosig“ nije snosilo odgovornost za naknadu štete iz ovog osiguranog slučaja. Nakon podnete žalbe, Apelacioni sud je rešenjem [Ae. br. 13/2018] od 3. juna 2020. godine usvojio žalbu podnosioca zahteva i predmet vratio prvostepenom sudu na ponovno suđenje.
53. U postupku ponovnog suđenja, Osnovni sud je presudom [III.EK. Br. 292/20] od 26. marta 2021. godine, na osnovu stava 2 člana 154., preciznije na osnovu stava 4 člana 178. u vezi sa članovima 195, 300. i 939. ZOO-a, prinudno Osiguravajuće društvo „Eurosig“ da isplati naknadu štete na ime regresa za troškove lečenja i naknade za nesposobnost za rad za vreme lečenja osiguraniku podnosioca zahteva, za nezgodu od 10. marta 2012. godine, u iznosu od 33.466,77 € sa godišnjom kamatom prema sredstvima deponovanim u banci tokom godinu dana bez određene namene, računajući od 26. septembra 2012. godine do konačne isplate. Ovu odluku je potvrdio Apelacioni sud presudom [Ae. br. 96/2021] od 26. oktobra 2021. godine.

54. Nakon podnošenja revizije osiguravajućeg društva „Eurosig“, Vrhovni sud je presudom [E.Rev. br.81/2021] od 8. decembra 2022. godine preinačio presudu [III.EK.br. 292/2020] Osnovnog suda od 26. marta 2021. godine i presudu [Ae.br. 96/2021] Apelacionog suda od 16. decembra 2021. godine kojom je u celini odbio tužbeni zahtev podnosioca zahteva sa centralnim obrazloženjem da su Osnovni i Apelacioni sud pogrešno primenili materijalno pravo, odnosno član 178. i član 939. ZOO-a „u pogledu utvrđivanja činjenice da li je tuženi dužan da tužiocu nadoknadi štetu, pogrešno su primenili odredbu člana 178. stav 4 ZOO-a. Ovom odredbom je predviđeno sledeće: „Za štetu koju pretrpe treća lica imaoci motornih vozila odgovaraju solidarno“. Na osnovu ove odredbe, pravo da od imaoca motornih vozila zahtevaju naknadu štete solidarno, ili u odnosu na samo jedno vozilo, imaju samo treća lica povređena od strane imaoca motornih vozila koja su učestvovala u nezgodi, ali ne i tražilac regresa, u ovom slučaju tužilac. Ako analiziramo ovu odredbu, ovo pravo je rezervisano samo u odnosu na treća lica koja su pretrpela direktnu štetu, ali se ovo pravo ne prenosi u odnosu na subjekat koji ima pravo regresa nakon isplate naknade u odnosu na treće lice.“
55. Podnosilac zahteva osporava navedene nalaze Vrhovnog suda, precizirajući da je osporena presuda obuhvaćena povredama njegovog prava na pravično i nepristrasno suđenje, zagarantovanog članom 31. Ustava u odnosu na član 6. EKLJP-a. Sud podseća da u vezi sa njegovim navodom za povredu člana 31. Ustava, u vezi sa članom 6. EKLJP-a, podnosilac zahteva navodi (i) neobrazloženost sudske odluke i (ii) povredu načela pravne sigurnosti, kao rezultat nedoslednosti sudske prakse Vrhovnog suda.
56. U tom kontekstu, Sud podseća da podnosilac zahteva navodi povredu njegovih prava zagarantovanih članom 31. Ustava i članom 6.1 EKLJP-a, jer osporena presuda Vrhovnog suda ne daje dovoljno i adekvatno obrazloženje u pogledu izmene odluka nižih sudova. Štaviše, podnosilac zahteva navodi da je osporena presuda Vrhovnog suda u suprotnosti sa praksom Suda i EKLJP-a.
57. S tim u vezi, Sud primećuje da podnosilac zahteva ističe „Nedostatak pravne podrške u pogledu stava Vrhovnog suda Kosova iz osporene presude [E.rev.br. 81/2021] od 08. decembra 2022. godine u vezi sa uskraćivanjem prava na subrogaciju podnosioca zahteva, ne samo da proizilazi iz referisanja u odredbi člana 178. i 939. ZOO-a kada se tretira pitanje isključenja prava na subrogaciju za podnosioca zahteva, već je to istovremeno potvrđeno i u odnosu na referentne odredbe Zakona 04/L-018 o obaveznom osiguranju od autoodgovornosti. To je zbog činjenice jer je zahtev za subrogaciju upućen tuženom (Osiguravajuće društvo Eurosif Priština) na osnovu sistema obaveznog osiguranja od autoodgovornosti, koristeći legitimitet podnosioca zahteva u „actio directa“.“
58. U prilog svojih navoda, podnosilac zahteva ističe da je „Sudsko obrazloženje deo pristupa pravdi, proceduralnoj pravdi i zahteva za obrazloživost sudske odluke. U okviru kriterijuma za merenje kvaliteta sudskog obrazloženja, između ostalog, spada i zakonitost (pravilno tumačenje zakona i činjenična ispravnost) kao i obrazloženje i motivi koji su važni za sudove višeg stepena u pogledu ocene korišćenja sudske prakse i pravnih izvora.“
59. U ovom kontekstu, podnosilac zahteva ističe da „U ovom konkretnom slučaju, nedostaje obrazloženje u vezi sa navodima podnosioca zahteva, koji ne uspeva da razume po kom osnovu Vrhovni sud osporenom presudom [E.Rev.br. 81/2021] od 08. decembra 2022. godine] njemu uskraćuje fundamentalno pravo i suštinsku instituciju prava na osiguranje u subrogaciji/ naknadi, imajući u vidu da njegovi

suštinski navodi nisu adresirani niti obrazloženi osporenom presudom [E.Rev. br. 81/2021, od 08. decembra 2022. godine].

60. Sud ocenjuje da će u konkretnom slučaju navode za neobrazloženost sudske odluke i neprimenu sudske prakse Ustavnog suda i ESLJP-a, zbog prirode slučaja i njihovog međusobnog odnosa, tretirati u okviru jedinstvenog obrazloženja.
61. U svetlu ovih pojašnjenja, Sud će dalje ispitati navode podnosioca zahteva za povredu prava na pravično suđenje, zagarantovanog članom 31. Ustava i članom 6.1. EKLJP-a.

U vezi sa obrazloženom sudskom odlukom

(i) Opšta načela u vezi sa pravom na obrazloženu i razumnu sudsku odluku

62. Što se tiče prava na obrazloženu sudsku odluku zagarantovanog članom 31. Ustava u odnosu na član 6. EKLJP-a, Sud prvo ističe da već ima konsolidovanu sudsku praksu. Ova praksa je zasnovana na sudskoj praksi EKLJP-a uključujući, ali ne ograničavajući se na slučajeve [Hadjianastassiou protiv Grčke](#), presuda od 16. decembra 1992. godine; [Van de Hurk protiv Holandije](#), presuda od 19. aprila 1994. godine; [Hiro Balani protiv Španije](#), presuda od 9. decembra 1994. godine; [Higgins i drugi protiv Francuske](#), presuda od 19. februara 1998. godine, [Garcia Ruiz protiv Španije](#), presuda od 21. januara 1999. godine, [Hirvisaari kundër Finlandës](#), presuda od 27. septembra 2001. godine; [Suominen protiv Finske](#), presuda od 1. jula 2003. godine, [Buzescu protiv Rumunije](#), presuda od 24. maja 2005. godine; [Pronina protiv Ukrajine](#), presuda od 18. jula 2006. godine i [Tatishvili protiv Rusije](#), presuda od 22. februara 2007. godine. Štaviše, osnovni principi u pogledu prava na obrazloženu sudsku odluku takođe su razrađeni u slučajevima ovog Suda (uključujući, ali ne ograničavajući se na [KI22/16](#), podnosilac zahteva *Naser Husaj*, presuda od 9. juna 2017. godine; [KI97/16](#), podnosilac zahteva „*IKK Classic*“, presuda od 9. januara 2018. godine; [KI143/16](#), podnosilac zahteva *Muharrem Blaku i drugi*, rešenje o neprihvatljivosti od 13. juna 2018. godine; [KI24/17](#), podnosilac zahteva *Bedri Salihu*, presuda od 27. maja 2019. godine; [KI35/18](#), sa podnosiocem zahteva „*Bayerische Versicherungsverband*“, presuda od 11. decembra 2019. godine, kao i slučaj [KI227/19](#), podnosilac zahteva *N.T. „Spahia Petrol*“, presuda od 31. decembra 2020. godine.
63. Garancije navedene u članu 31. Ustava i članu 6. EKLJP-a uključuju obavezu sudova da uistinu dovoljno obrazlože njihove odluke (vidi, između ostalog, slučaj suda [KI143/21](#), podnosilac zahteva *Hidroenergji DOO*, presuda od 15. decembra 2022. godine, stav 113; vidi slučaj ESLJP-a [H. protiv Belgije](#), zahtev br. 8950/80, stav 53, od 30. novembra 1987. godine). Obrazložena sudska odluka pokazuje stranama da je njihov slučaj uistinu razmotren.
64. Sud takođe ističe da na osnovu svoje sudske prakse prilikom ocenjivanja principa koji se odnosi na pravilno izvođenje pravde, odluke sudova moraju da sadrže obrazloženje na kome se zasnivaju tokom ocene i odlučivanju. Stepenu do kojeg se primenjuje obaveza davanja razloga može varirati u zavisnosti od prirode odluke i mora se odrediti u svetlu okolnosti konkretnog slučaja. Moraju se razmotriti suštinski argumenti podnosioca zahteva i dati razlozi moraju biti zasnovani na važećem zakonu (vidi slične slučajeve Suda [KI97/16](#), podnosilac zahteva *IKK Classic*, citiran iznad, stav 48; slučaj [KI87/18 IF Skadeforsikring](#), citiran iznad, stav 48. i [KI188/21](#), sa podnosiocima zahteva *Zenel i Isuf Pllashniku*, rešenje o neprihvatljivosti od 19. jula 2022. godine, stav 78). Ne zahtevajući detaljan odgovor na svaku žalbu podnosioca zahteva, ova obaveza podrazumeva da stranke u sudskom postupku mogu očekivati da dobiju konkretan i izričit odgovor na svoje navode koje su odlučujuće za ishod postupka (vidi slučaj *Moreira Ferreira protiv Portugalije*, (Br. 2), br. 19867/12,

presuda od 11. jula 2017. godine, stav 84. i sve reference koje se u njemu koriste, kao i slučaj Suda KI230/20, podnosilac zahteva *Albert Rakipi*, presuda od 9. decembra 2020. godine, stav 137).

65. Sud je istakao da član 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a, ne zahteva od Vrhovnog suda da daje detaljnije obrazloženje kada jednostavno primenjuje određenu zakonsku odredbu u vezi sa pravnim osnovom za odbijanje žalbe jer ta žalba nema izgleda za uspeh (vidi slučajeve KI 143/22, podnosilac zahteva *Hidroenergji DOO*, citiran iznad, stav 120; i KI208/23, podnosilac zahteva *Telekom Kosova, A.D.*, citiran iznad, stav 53. i vidi takođe slučajeve ESLJP-a *Burg i drugi protiv Francuske*, br. 34763/02, odluka od 28 januara 2003. godine; *Gorou protiv Grčke* (br. 2), br. 12686/03, odluka od 20. marta 2009. godine, stav 41).
66. Pored toga, Sud se poziva i na svoju sudsku praksu gde ocenjuje da obrazloženje odluke treba da istakne odnos između zaključka o osnovanosti i razmatranja dokaza, s jedne strane, i pravnih zaključaka Suda, sa druge strane. Presuda Suda će prekršiti ustavno načelo zabrane proizvoljnosti u odlučivanju, ako dato obrazloženje ne sadrži dokazane činjenice, zakonske odredbe i logičan odnos između njih (Ustavni sud, slučajevi: br. [KI72/12](#), *Veton Berisha i Ilfete Haziri*, presuda od 17. decembra 2012. godine, stav 61.; br. [KI135/14](#), *IKK Classic*, presuda od 9. februara 2016. godine, stav 58, i [KI96/16](#) *IKK Classic*, presuda od 8. decembra 2017. godine; vidi slučajeve Suda [KI87/18](#) podnosilac zahteva *IF Skadeforsikring* citiran iznad, stav 44; [KI138/19](#) podnosilac zahteva *Ibish Raci*, citiran iznad, stav 45; kao i slučaj Suda [KI230/19](#), podnosilac zahteva *Albert Rakipi*, citiran iznad, stav 138).

Primena napred navedenih načela prava na obrazloženu i razumnu sudsku odluku u okolnostima konkretnog slučaja

67. Sud podseća da podnosilac zahteva osporava ustavnost presude [E.Rev.br. 81/2021] od 08. decembra 2022. godine, navodeći da „nedostaje obrazloženje u vezi sa navodima podnosioca zahteva, koji ne uspeva da razume po kom osnovu Vrhovni sud osporenom presudom [E.Rev.br. 81/2021] od 08. decembra 2022. godine] njemu uskraćuje fundamentalno pravo i suštinsku instituciju prava na osiguranje u subrogaciji/ naknadi, imajući u vidu da njegovi suštinski navodi nisu adresirani niti obrazloženi osporenom presudom [E.Rev. br. 81/2021, od 08. decembra 2022. godine].
68. Sud primećuje da podnosilac zahteva navodi da je Vrhovni sud, osporenom presudom, odbio podnosiocu zahteva naknadu štete po osnovu prava subrogacije kroz pogrešno tumačenje stava 4 člana 178. i člana 939. ZOO-a, gde je kao rezultat oborio odluke nižih instanci na njegovu štetu.
69. U suštini, podnosilac zahteva osporava ustavnost osporene presude, u vezi sa primenljivošću zakona u pogledu prava subrogacije, dovodeći ga ponovo u vezu sa navodnim povredama člana 31. Ustava i člana 6.1. EKLJP-a, odnosno prava na obrazloženu i razumnu sudsku odluku.
70. U ovom aspektu, Sud primećuje da podnosilac zahteva tvrdi da Vrhovni sud nije pružio dovoljno obrazloženja što se tiče pravnog osnova za izmenu presuda nižih sudova i u vezi sa zahtevima koje je podneo podnosilac zahteva.
71. Stoga, uzimajući u obzir glavni žalbeni navod podnosioca zahteva, Sud smatra da treba analizirati da li je Vrhovni sud dao jasne i dovoljne razloge na koje je zasnovao svoju odluku o izmeni presuda nižih instanci.

72. Sud primećuje da podnosilac zahteva navodi da osporenoj presudi „nedostaje obrazloženje u vezi sa navodima podnosioca zahteva, koji ne uspeva da razume po kom osnovu Vrhovni sud osporenom presudom [E.Rev.br. 81/2021] od 08. decembra 2022. godine] njemu uskraćuje fundamentalno pravo i suštinsku instituciju prava na osiguranje u subrogaciji/ naknadi, imajući u vidu da njegovi suštinski navodi nisu adresirani niti obrazloženi osporenom presudom [E.Rev. br. 81/2021, od 08. decembra 2022. godine].“
73. U prilog ovom navodu, Sud primećuje da podnosilac zahteva ističe sledeće „(...) kada se tužbeni zahtev odbija, s obzirom na to da podnosiocu zahteva nedostaje pravni osnov za odgovornost nanošenja štete, u obrazloženju presude nema uopšte reference o tome na koju zakonsku odredbu se zasniva ovaj stav (...) nema pojašnjenja da u konkretnom slučaju odgovornost za nanošenje štete treba tretirati po režimu subjektivne ili objektivne odgovornosti, a to je u krajnjoj liniji kao rezultat nedostatka reference na konkretnu zakonsku odredbu – što je posledično imalo kontradiktorne stavove Vrhovnog suda kada je tretirao pitanje odgovornosti za nanošenje štete i respektivnim režimima.“
74. Sud prvo primećuje da je obrazloženje Vrhovnog suda u pogledu izmene nižestepenih presuda zasnovano na sledećem: „da su prvostepeni sud i drugostepeni sud, na osnovu izvedenih dokaza o dokazanom činjeničnom stanju, na pogrešan način primenili materijalno pravo, usvojivši tužbeni zahtev tužioca, detaljnije predstavljen kao u izreci prvostepene presude. Pogrešna ocena materijalnog prava od strane prvostepenog i drugostepenog suda, sastoji se u pogrešnoj primeni zakonskih odredbi, zbog toga što su prvostepeni sud prilikom usvajanja tužbenog zahteva, a drugostepeni sud postupajući po žalbi, u pogledu utvrđivanja činjenice da li je tuženi dužan da tužiocu nadoknadi štetu, pogrešno primenili odredbu člana 178. stav 4 ZOO-a. [...]“
75. Sud primećuje centralni navod podnosioca zahteva, u kojem se navodi da je Vrhovni sud svojom presudom uskratio podnosiocu zahteva pravo da traži regres od Osiguravajućeg društva „Eurosig“, pogrešnim tumačenjem stava 4. člana 178. ZOO-a.
76. U ovom aspektu, Sud ističe da se ovaj navod nadovezuje sa pitanjem prouzrokovanja štete. U ovom kontekstu, Sud primećuje da je tokom čitavog sudskog procesa sporno bilo pitanje odgovornosti za pričinjenu štetu, budući da tužilac, odnosno podnosilac zahteva odgovornost polaže na osiguranika tuženog, odnosno A.L., potkrepljujući svoje navode da isti ima solidarnu odgovornost u odnosu na povređenu, odnosno na njihovog osiguranika H.H., ali je tuženi, odnosno Osiguravajuće društvo „Eurosig“, osporio ovaj navod sa obrazloženjem da njegov osiguranik A.L. nije bio kriv za prouzrokovanje nezgode od 10. marta 2012. godine, i kao rezultat toga nema nikakvu obavezu za naknadu nad podnosiocem zahteva.
77. U vezi sa konkretnim slučajem, u odnosu na navod podnosioca zahteva da je Vrhovni sud, ne dajući pravo i potpuno obrazloženje, svoju odluku zasnovao na njegovu štetu, Sud primećuje da je Vrhovni sud obrazložio da „[...] ne postoji odgovornost tuženog za naknadu štete u odnosu na tužioca budući da za izazivanje nezgode nije odgovoran vozač vozila osiguranog kod tuženog, učesnika nezgode od 10. marta 2012. godine, i isti nema doprinosa u izazivanju saobraćajne nezgode, što je dokazano izvedenim dokazima kao u spisima predmeta, odnosno veštačenjem saobraćajne nezgode koje je radio veštak Bajram Latifi, koji je svojim veštačenjem od 26. januara 2021. Došao do svojih zaključaka da je do nezgode došlo kada je vozilo A, prednjim (frontalnim) delom, udarilo u zadnji deo vozila B (Nissan osiguran kod optuženog) koje je bacilo na levu stranu u pravcu kretanja, u kom slučaju se isti sudario sa metalnim štitnicima fizičke podele puta.“

78. Vrhovni sud je zaključio da je prema zakonu na snazi, odnosno u svetlu tumačenja člana 178. ZOO-a, svoju odluku potkrepio obrazloženjem da u konkretnom slučaju odredba člana 178. stav 4 ZOO-a predviđa da pravo da od vlasnika vozila traži naknadu štete solidarno, ili u odnosu na samo jedno vozilo, imaju samo treća lica oštećena od strane vlasnika vozila koja su učestvovala u nezgodi, ali ne i tražilac regresa, odnosno podnosilac zahteva.

79. Pored toga, Vrhovni sud je u vezi sa ovim pitanjem pojasnio da „*Ako analiziramo ovu odredbu, ovo pravo je rezervisano samo u odnosu na treća lica, koja su pretrpela direktnu štetu, ali se ovo pravo ne prenosi u odnosu na subjekta koji ima pravo regresa nakon isplate naknade u odnosu na treće lice.*“

80. Shodno tome, Vrhovni sud je zaključio da prema važećem zakonu samo treća lica imaju zakonsko pravo da zahtevaju nadoknadu štete solidarno od vlasnika vozila. Vrhovni sud dalje tvrdi da je ovo pravo ograničeno i da se primenjuje samo u slučajevima kada su treća lica pretrpela direktnu štetu u saobraćajnoj nezgodi. U tom kontekstu, Sud ističe da se prema tumačenju Vrhovnog suda ovo pravo ne može proširiti na subjekta koji ima pravo regresa, koji je platio štetu koju je vozilo prouzrokovalo u odnosu na treće lice. Drugim rečima, drugo lice koje je platilo naknadu ne može imati koristi od ovog solidarnog prava u odnosu na treće lice, naglašavajući jasno i definitivno ograničenje zakona. Ovakav stav Vrhovni sud je zasnovao na tumačenju zakonskih odredbi člana 178. ZOO, u kojima je utvrđeno sledeće:

„U slučaju udesa izazvanog motornim vozilom u pokretu koji je prouzrokovan isključivom krivicom jednog imaoča, primenjuju se pravila o odgovornosti po osnovu krivice. Ako postoji obostrana krivica, svaki imalac odgovara za ukupnu štetu koju su oni pretrpeli srazmerno stepenu svoje krivice. Ako nema krivice ni jednog, imaoči odgovaraju na ravne delove, ako razlozi pravičnosti ne zahtevaju što drugo. Za štetu koju pretrpe treća lica imaoči motornih vozila odgovaraju solidarno.“

81. Iz navedenog, Sud ističe da je Vrhovni sud dao obrazloženje u vezi sa konkretnim navodima podnosioca zahteva, koji se odnose na utvrđivanje statusa „*trećeg lica*“, te da je, u skladu sa okolnostima slučaja, presuda Vrhovnog suda obrazložena na osnovu tumačenja zakona na snazi, konkretno člana 178. ZOO-a iz 1978. godine. U tom kontekstu, Vrhovni sud je dao konkretne i jasne odgovore u vezi sa tužbenim zahtevom i suštinskim argumentom zahteva podnosioca za naknadu solidarne štete po osnovu subrogacije. Sud smatra da je prema okolnostima slučaja presuda Vrhovnog suda obrazložena.

82. Sud primećuje da je Vrhovni sud, prilikom donošenja odluke u cilju dokazivanja osnovanosti navoda, sproveo sve radnje i izveo dokaze, kao i izveštaje i mišljenja veštaka i u tom slučaju zaključio da se tužbeni zahtev podnosioca zahteva za solidarnu naknadu štete ne može ostvariti iz razloga što je neosporivo dokazano da odgovornost za izazivanje nezgode ne snosi osiguranik Osiguravajućeg društva „*Eurosig*“, i da isti nema doprinosa u izazivanju nezgode.

83. U prilog ovome, Sud ističe obrazloženje Vrhovnog suda da „*Na osnovu načina na koji je nezgoda prouzrokovana, Vrhovni sud ocenjuje da vozač osiguranog vozila i optuženi nisu odgovorni za izazivanje nezgode. Prema tome, u odsustvu odgovornosti vozača, ne postoji ni odgovornost tuženog*“ odnosno Osiguravajućeg društva „*Eurosig*“.

84. Nadalje, Sud primećuje da je u vezi sa navodom podnosioca zahteva u vezi sa primenom solidarnosti učesnika u nezgodi Vrhovni sud naglasio da je „na osnovu odredbe člana 178. stav 4 ZOO-a tužbeni zahtev neosnovan, budući da se predmeti na koje se tužilac poziva odnose na slučajeve u kojima je tužilac treće lice oštećeno nezgodom, a ne lice koje zahtev ima na osnovu regresa, na osnovu odredbe člana 939.1 ZOO-a, čiji je osnov uslov postojanja odgovornosti za obavezu naknade štete, jeste postojanje odgovornosti tuženog, što u ovom slučaju nije slučaj“. Na osnovu ovoga, može se zaključiti da tuženi u ovom slučaju nema nikakvu obavezu prema podnosiocu zahteva.
85. Sud primećuje da je Vrhovni sud svojom presudom pokazao doslednu i detaljnu analizu u vezi sa predmetnim slučajem. U tom kontekstu, Vrhovni sud je izneo ubedljive i dovoljne razloge, detaljno analizirajući pravni osnov koji je poslužio kao podrška za promenu odluka nižestepenih organa. Detaljno i jasno obrazloženje Vrhovnog suda sadrži logičnu argumentaciju zašto u konkretnim okolnostima podnosiocu zahteva ne pripada pravo da traži naknadu od Osiguravajućeg društva „Eurosig“. Takođe je iznelo detaljnu analizu u pogledu vremenskih trenutaka i modaliteta primene odredaba člana 178. ZOO-a. Ovim pristupom, Vrhovni sud je pokazao posebnu pažnju prema pravnim aspektima primenljivosti u okolnostima konkretnog slučaja.
86. Iz svega navedenog, Sud nalazi da u presudi Vrhovnog suda ne postoji ništa što bi dovelo do zaključka da je postojao proizvoljan način postupanja suda, kako u postupku dokazivanja činjenica, tako i u postupku implementacije relevantnog pozitivno-pravnog prava u konkretnom slučaju.
87. Na osnovu navedenog, Sud smatra da je odgovor Vrhovnog suda o tumačenju koje će se zakonske odredbe primenjivati u pogledu naknade štete po osnovu prava na subrogaciju u skladu sa obrazloženjem datim u osporenoj presudi podnosioca zahteva u konkretnom slučaju. Stoga, Sud smatra da tumačenje i sprovođenje relevantnih zakonskih odredbi od strane Vrhovnog suda u slučaju podnosioca zahteva spada u sferu zakonitosti koja je u nadležnosti ovog suda. S tim u vezi, Vrhovni sud je svojom presudom uspeo da objasni odnos između iznetih činjenica i primene zakona na koje se pozvao, odnosno na koji način one dolaze u međusobnu korelaciju i kako su uticale na donošenje odluka Suda da preinači odluke nižeg suda u vezi sa određivanjem solidarne naknade štete.
88. Sud primećuje da je Vrhovni sud u slučaju podnosioca zahteva opširno analizirao izvedene dokaze i navode koje su stranke iznele u postupku. Štaviše, Sud nalazi da je donošenje odluke Vrhovnog suda, u činjeničnim i pravnim okolnostima konkretnog slučaja, zasnovano na relevantnim odredbama ZPD-a koje je smatrao primenljivim i relevantnim u odnosu na okolnosti konkretnog slučaja i bitnim zahtevima stranaka u postupku.
89. Sud podseća da podnosilac zahteva možda i dalje nije zadovoljan obrazloženjem i pravnim osnovom koje je primenio Vrhovni sud. S tim u vezi, Sud je, na osnovu sudske prakse EKLJP-a, ali i uzimajući u obzir njene karakteristike, utvrđene u EKLJP-a, kao i načelo supsidijarnosti i doktrinu četvrtog stepena, kontinuirano naglašavao razliku između „ustavnosti“ i „zakonitosti“ i naglasio da nije njegova dužnost da se bavi greškama u činjenicama ili pogrešnom tumačenju i pogrešnoj primeni zakona za koje se navodi da ih je napravio redovni sud, osim i u meri u kojoj su takve greške mogle povrediti prava i slobode zaštićene Ustavom i/ili EKLJP-om (vidi slučajeve Suda [KI128/18](#), podnosilac zahteva: *Limak Kosovo International Airport J.S.C.*, „*Adem Jashari*“, rešenje o neprihvatljivosti od 28. juna 2019. godine, stav 55; [KI62/19](#), podnosilac zahteva: *Gani Gashi*, rešenje o neprihvatljivosti od 19.

decembra 2019. godine, stavovi 56-57; [KI110/19](#), podnosilac zahteva: *Fisnik Baftijari*, rešenje o neprihvatljivosti od 7. novembra 2019. godine, stav 40).

90. Delujući tako, Sud ponavlja da je Vrhovni sud ispunio svoju ustavnu obavezu da donese obrazloženu sudsku odluku, u skladu sa zahtevima člana 31. Ustava, u odnosu na član 6. EKLJP-a i sudskom praksom Suda i praksom EKLJP-a.
91. Shodno tome, Sud zaključuje da ovaj navod podnosioca zahteva spada u drugu kategoriju (ii) navodi sa „očiglednim ili evidentnim nedostatkom povrede“, pa ih Sud kao takve, po ustavnim osnovama, proglašava jasno neosnovanim i shodno tome neprihvatljivim, u skladu sa pravilom 34. (2) Poslovnika o radu.

U pogledu nedostatka doslednosti u sudskoj praksi Vrhovnog suda

92. Sud podseća da podnosilac zahteva navodi nedostatak doslednosti, odnosno divergenciju u sudskoj praksi Vrhovnog suda, u vezi sa pitanjem subrogacije, objašnjajući kao u nastavku „*Vrhovni sud Kosova osporenom presudom [E.REV. 81/2021 od 08. decembra 2022. godine]*, odlučujući o istom činjeničnom i pravnom pitanju kao u konkretnom slučaju, doneo potpuno drugačiju odluku u poređenju sa svojom dosadašnjom praksom. Konkretno, ovaj nalaz podnosioca zahteva se potkrepljuje i referiše, npr. slučaju – *Presuda E.Rev 54/2022 od 14. novembra 2022. godine Vrhovnog suda [...] u kom slučaju se institut subrogacije poštuje bez ikakvih prepreka i razlika između direktnog zahteva i subrogacije po režimu subjektivne ili objektivne odgovornosti i sa istim se potvrđuju presude nižestepenih sudova usvajajući tužbeni zahtev podnosioca zahteva za subrogaciju. Dok, sa osporenom presudom [E.Rev.br. 81/2021 od 08. decembra 2022.], rezultira da ima stav ne samo za nijansu, već dijametralno suprotan stavu Vrhovnog suda Kosova kada tretira pravo subrogacije, što je za posledicu imalo odbijanje tužbenog zahteva za naknadu SUVA Lucerna, odnosno podnosioca zahteva.“*

Opšta načela

93. U pogledu načela pravne bezbednosti kao rezultat nedostatka doslednosti u sudskoj praksi Vrhovnog suda, EKLJP je u svojoj praksi: (i) razvio osnovna načela i (ii) uspostavio kriterijume o tome da li navodna divergencija sudskih odluka predstavlja povredu člana 6. EKLJP-a. Kriterijume koje je utvrdio ESLJP, ovaj Sud, tokom razmatranja navoda podnosioca zahteva za povredu načela pravne sigurnosti, kao rezultat kontradiktornih odluka, takođe je primenio i u svojoj sudskoj praksi (vidi, između ostalog, slučajeve Suda [KI35/18](#), podnosilac zahteva *Bayerische Versicherungsverband*, presuda od 6. januara 2020. godine; [KI87/18](#), podnosilac zahteva, *IF Skadeforsikring*, presuda od 27. februara 2019. godine; [KI133/20](#), podnosilac zahteva *Raiffeisen Bank J.S.C.*, presuda od 30. marta 2022. godine; [KI78/21](#), podnosilac zahteva *Raiffeisen Bank J.S.C.*, presuda od 30. marta 2022. godine, gde je Sud utvrdio povredu člana 31. Ustava, u vezi sa članom 6. EKLJP-a, kao rezultat divergencije u sudskoj praksi Vrhovnog suda. Takođe, između ostalog, i slučajeve [KI74/19](#), sa podnosiocem zahteva *Suva Rechtsabteilung*, presuda od 28. aprila 2021. godine; [KI119/19](#), sa podnosiocem zahteva *Suva Rechtsabteilung*, presuda od 28. aprila 2021. godine i [KI09/20](#), sa podnosiocem zahteva *Suva Rechtsabteilung*, presuda od 28. aprila 2021. godine, presude za koje je Sud u tretiranju osnovanosti tužbenih zahteva za divergenciju u sudskoj praksi Vrhovnog suda našao da nije došlo do povrede člana 31. Ustava, u vezi sa članom 6. EKLJP-a; takođe, između ostalog, slučajevi [KI09/23](#), sa podnosiocem *Hakif Haliti*, rešenje o neprihvatljivosti od 22. januara 2024. godine; [KI57/23](#), sa podnosiocem zahteva *Ismet*

Ferati, rešenje o neprihvatljivosti, od 30. avgusta 2023. godine; [KI28/23](#), sa podnosiocem *Rrahim Haliti*, rešenje o neprihvatljivosti od 7. juna 2023. godine; [KI133/19](#), sa podnosiocem zahteva *Nysret Tafili*, rešenje o neprihvatljivosti od 27. maja 2020. godine, gde je Sud proglasio navode o nedostatku doslednosti u sudskoj praksi očigledno neosnovanim).

94. U svetlu razvoja opštih načela u vezi sa kontradiktornim odlukama ili divergencijama u sudskoj praksi, Sud je na osnovu sudske prakse ESLJP-a, istakao da je jedna od bitnih komponenti vladavine prava pravna sigurnost, koja, između ostalog, garantuje određenu sigurnost u pravnim situacijama i doprinosi poverenju javnosti u sudove (vidi slučajeve Suda [KI28/23](#), podnosilac zahteva *Rrahim Haliti*, citiran iznad, stav 61; [KI133/19](#), podnosilac zahteva *Nysret Tafili*, citiran iznad, stav 43; i [KI57/23](#), podnosilac zahteva *Ismet Ferati*, citiran iznad, stav 36; vidi i slučajeve ESLJP-a ESLJP-a [Brumărescu protiv Rumunije \[DHM\]](#), br. 28342/95, stav 61; slučaj [Ștefăniță i drugi protiv Rumunije](#), br. 38155/02, presuda od 2. novembra 2010. godine, stav 38.; i slučaj [Nejdet Şahin i Perihan Şahin protiv Turske](#), br. 13279/05, presuda od 20. oktobra 2011. godine, stav 56).
95. Prema zaključku ESLJP-a, koji je potvrđen kroz sudsku praksu samog Suda, istaknuto je da: „prisustvo protivrečnih sudskih odluka, s druge strane, može stvoriti situacije pravne nesigurnosti, koja bi umanjila poverenje javnosti u pravosudni sistem“ (vidi slučaj [Paduraru protiv Rumunije](#), br. 63252/00, stav 98.; [Vinčić i drugi protiv Srbije](#), br. 44698/06, presuda od 1. decembra 2009, stav 56.; i slučaj [Ștefăniță i drugi protiv Rumunije](#), citiran iznad, stav 38.; vidi u tom aspektu slučajeve Suda, [KI133/20](#), podnosilac zahteva *Raiffeisen Bank J.S.C.*, citiran iznad, stav 118. i [KI78/21](#), podnosilac zahteva *Raiffeisen Bank J.S.C.*, citiran iznad, stav 89.). ESLJP je, međutim, precizirao da ne postoji stečeno pravo na doslednost sudske prakse. (vidi slučaj predmet [Unéđić protiv Francuske](#), br. 20153/04, presuda od 18. decembra 2008, stav 74.; vidi gore citirani slučaj [Nejdet Şahin i Perihan Şahin protiv Turske](#), stav 56., vidi i slučaj Suda: [KI35/18](#), podnosilac zahteva *Bayerische Versicherungsverband*, citiran iznad, stav 65., [KI42/17](#), podnosilac zahteva *Kushtrim Ibraj*, rešenje o neprihvatljivosti, od 25. januara 2018. godine, stav 33, [KI133/20](#), podnosilac zahteva *Raiffeisen Bank J.S.C.*, citiran iznad, stav 117. i [KI78/21](#), podnosilac zahteva *Raiffeisen Bank J.S.C.*, citiran iznad, stav 87.).
96. U nastavku, ESLJP je uspostavio tri osnovna kriterijuma, koji su prihvaćeni i u sudskoj praksi Suda radi utvrđivanja da li divergencija sudskih odluka sadrži povredu člana 6. EKLJP-a, koji utvrđuju sledeće: (i) da li su divergencije u sudskoj praksi „duboke i dugoročne“; (ii) da li domaći zakon uspostavlja mehanizme koji mogu da reše takve divergencije; i (iii) da li su ti mehanizmi primenjeni i sa kakvim efektom (u ovom kontekstu, vidi slučajeve ESLJP-a, [Beian protiv Rumunije \(br.1\)](#), br 30658/05, presuda od 6. decembra 2007. godine, stavovi 37.-39.; [Grčko-katolička parohija Lupen i drugi protiv Rumunije](#), br. 76943/11, presuda od 29. novembra 2016. godine, stavovi 116.-135., [Jordan Jordanov i drugi protiv Bugarske](#), presuda od 2. jula 2009. godine, stavovi 49.-50., [Nejdet Şahin i Perihan Şahin protiv Turske](#), citirano gore, stav 53.; i vidi slučajeve Suda [KI29/17](#), podnosilac zahteva *Adem Zhegrova*, rešenje o neprihvatljivosti od 5. septembra 2017. godine, stav 51.; [KI42/17](#), podnosilac zahteva *Kushtrim Ibraj*, citirano gore, stav 39; [KI87/17](#), podnosilac zahteva „*IF Skadiforsikring*“, citiran gore, stav 67.; [KI35/18](#), podnosilac zahteva „*Bayerische Versicherungsverband*“, citiran iznad, stav 70.; [KI107/19](#), podnosilac zahteva *Gafurr Bytyqi*, rešenje o neprihvatljivosti, stav 120.; [KI78/21](#), podnosilac zahteva *Raiffeisen Bank J.S.C* citirano gore, stav 91.; i [KI28/23](#), podnosilac *Rrahim Haliti*, citiran iznad, stav 63.).

97. Sud, na osnovu sudske prakse EKLJP-a, a i samog Suda, istakao je da nije njegova funkcija da upoređuje različite odluke redovnih sudova, čak i ako su donete u naizgled sličnim postupcima, pošto njihova nezavisnost mora biti poštovana (vidi slučajeve suda [KI35/18](#), podnosilac zahteva *Bayerische Versicherungsverband*, citiran iznad, stav 76 i KI133/19, sa podnosiocem zahteva *Nysret Tafili*, citiran iznad, stav 51; vidi takođe slučaj ESLJP-a *Adamsons protiv Letonije*, citiran iznad, stav 118).
98. Pored toga, podnosioci zahteva u vezi sa navodima o ustavnoj povredi osnovnih prava i sloboda kao rezultat divergencija u sudskoj praksi, moraju da iznesu Sudu relevantne argumente u pogledu činjenične i pravne sličnosti predmeta za koje se navodi da su različito rešeni od strane redovnih sudova, rezultirajući suprotnim odlukama u sudskoj praksi i koje je moglo rezultirati kršenjem njihovih ustavnih prava i sloboda zagarantovanih članom 31. Ustava, u vezi sa članom 6. EKLJP-a (vidi slučajeve KI35/18, podnosilac zahteva *Bayerische Versicherungsverband*, citiran iznad, stav 76 i KI133/19, *podnosilac zahteva Nysret Tafili*, citiran iznad, stav 52).
99. Iz razloga pojašnjenja, sud ističe da je utvrdio opšta načela u pogledu nedostatka doslednosti, odnosno divergencije sudske prakse u kontekstu procesnih garancija oličenih u članu 31. Ustava u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP-a, kroz presude KI35/18, sa podnosiocem, *Bayerische Versicherungsverband*, presuda od 6. januara 2020. godine i KI87/18, sa podnosiocem *IF Skadeforsikring*, presuda od 27. februara 2019. godine, kao i slučaj KI87/ 20, podnosilac „SUVA Rechtsabteilung“, rešenje o neprihvatljivosti od 26. marta 2021. godine).

(ii) Primena ovih načela u okolnostima konkretnog slučaja

100. U nastavku, Sud će primeniti načela razrađena iznad u okolnostima konkretnog slučaja, primenjujući kriterijume na osnovu kojih ESLJP tretira pitanja divergencije u odnosu na sudsku praksu, počevši od ocene da li su u okolnostima konkretnog slučaja (i) navedene protivrečnosti u sudskoj praksi „*duboke i dugoročne*“; i ako je to slučaj, (ii) postojanje mehanizama koji mogu da razreše dotičnu divergenciju; i (iii) ocenu da li su ovi mehanizmi primenjeni i sa kakvim efektom, u okolnostima konkretnog slučaja.
101. U ovom kontekstu, Sud takođe treba da ponovi da, na osnovu sudske prakse i EKLJP-a, nije njegova funkcija da upoređuje različite odluke redovnih sudova, čak i ako su donete u naizgled sličnim postupcima. On mora poštovati nezavisnost sudova. Štaviše, u takvim slučajevima, odnosno u navodima o ustavnim povredama osnovnih prava i sloboda kao rezultat divergencija u sudskoj praksi, podnosioci zahteva moraju da iznesu relevantne argumente Sudu u pogledu činjenične i pravne sličnosti slučajeva za koje se navodi da su različito rešavani od strane redovnih sudova, što je dovelo do divergencije u sudskoj praksi i što je moglo rezultirati povredom njihovih ustavnih prava i sloboda zagarantovanih članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a (vidi slučaj KI35/18, podnosilac „*Bayerische Rechtsverband*“, citiran iznad, stav 76).
102. U okolnostima konkretnog slučaja, Sud podseća da podnosilac zahteva navodi da je u njegovom slučaju Vrhovni sud odlučio drugačije tako što je preinačio presude nižestepenih instanci na njegovu štetu u pogledu pitanja solidarne naknade štete po osnovu prava na subrogaciju. U prilog svojih navoda, podnosilac zahteva se referiše i podneo je četiri (4) odluke Vrhovnog suda, odnosno presudu [Rev. br. 331/2014] od 12. marta 2015. godine; i presude [Rev. br. 402/2020] od 12. januara 2021. godine; [Rev.E.br. 54/2022] kao i presudu [Ac.br. 2438/17] Apelacionog suda od 10. decembra 2019. godine.

103. U vezi sa ovim odlukama Vrhovnog i Apelacionog suda, odnosno presude [Rev. br. 331/2014]; [Rev. br. 402/2020]; kao i presude [AC.br. 2438/17], Sud primećuje da se ove presude uglavnom odnose na zahtev za reviziju protiv presuda nižestepenih sudova, zahteve koje su podneli pojedinci i osiguravajuća društva, gde se referišu na glavni zahtev podnet uz tužbu, odnosno na zahtev za naknadu kao rezultat prava na subrogaciju i zahtev za utvrđivanje visine naknade. Redovni sudovi su kroz ove presude u slučajevima u kojima je usvojena ili potvrđena naknada štete sa solidarnom odgovornošću doneli na osnovu utvrđivanja odgovornosti za izazivanje nezgode. Ovaj pristup je razvijen na osnovu pažljive procene odgovornosti za izazivanje nezgode, odražavajući detaljno razmatranje uključenih faktora. U ovim slučajevima je primenjena solidarna odgovornost uključenih strana, činjenica koja je bila odlučujuća u odnosu na obaveze za naknadu štete.
104. Dok u presudi [Rev.E.br. 54/2022] od 14. januara 2022. godine, Sud prvo primećuje da se u ovom slučaju „*dogodila saobraćajna nezgoda između dva vozila u pokretu, vozila Mercedes..., osiguranog kod optuženog, gde su L.A., putnik i neregistrovani motocikl dok su prolazili sa druge strane kolovoza. u ovom slučaju udarili u vozilo marke Mercedes. Iz medicinske dokumentacije o tretmanu na Kosovu i u Švajcarskoj, kao i iz spiska uplata koje je izvršio tužilac, dokazano je da je povređeni Lulzim Aliu zadobio teške telesne povrede za koje su urađeni relevantni medicinski tretmani i rehabilitacija 2013, 2014. i 2015. godine, kao i nesposobnost za rad do 31. decembra 2015. godine [...]*“
- „*Prvostepeni sud je, na predlog tuženog, izveo dokaze saobraćajnim veštačenjem od 15. februara 2021. godine, kojim je veštak konstatovao da su uzrok ove nezgode propusti vozača motocikla „A“ (Honda) [...]. Između ostalog, veštak je utvrdio da u ovoj saobraćajnoj nezgodi nije dokazan drugi uzrok osim postupanja motornih vozila koja su učestvovala u ovoj nezgodi. Nije bilo drugih učesnika (ili radnji trećih lica) koji su uticali na uzrok ove nezgode, osim vozača vozila „A“, svojim gore navedenim radnjama. „Polazeći od ovakvog činjeničnog stanja, prvostepeni sud je našao da je tužbeni zahtev tužioca osnovan, prinudio je tuženog da tužiocu isplati odgovarajući iznos i kamatu, pa je odlučio, kako je napred navedeno, kao u izreci njene presude.“*
105. Sud primećuje da je većina presuda u slučajevima u kojima je usvojena ili potvrđena solidarna naknada štete doneta na osnovu utvrđivanja solidarne odgovornosti za izazivanje nezgode. Ovaj pristup je razvijen na osnovu pažljive procene odgovornosti za izazivanje nezgode, odražavajući detaljno razmatranje faktora koji su uključeni u konkretnu situaciju. U većini ovih slučajeva sprovedena je zajednička i solidarna odgovornost uključenih strana, što je presudno u odnosu na obaveze za solidarnu naknadu štete.
106. Shodno tome, Sud, uzimajući u obzir elaboraciju gore navedenih slučajeva nalazi da u okolnostima ovog konkretnog slučaja nisu ispunjena tri kriterijuma ESLJP-a, u vezi sa ocenom da li je nedostatak konzistentnosti, odnosno divergencije u sudskoj praksi dovelo do povrede prava i sloboda na pravično i nepristrasno suđenje.
107. Sud, pre svega, ponavlja da u okolnostima konkretnog slučaja nije našao „*duboke i dugoročne razlike*“ u sudskoj praksi Vrhovnog suda u pogledu primene odredaba koje regulišu solidarnu naknadu štete po osnovu prava subrogacije dostavljanjem jednog ili četiri odluka.
108. U okviru ovog konteksta, Sud ističe da njegova uloga ne uključuje analizu slučajeva samo na osnovu poređenja drugih sudskih odluka redovnih sudova. Ovu ocenu potvrđuje oslanjajući se na praksu EKLJP-a za očuvanje nezavisnosti redovnih sudova

i potrebu da se poštuju ovlašćenja u vršenju njihovih dužnosti, aspekt koji je važan za vršenje nadležnosti redovnih sudova i za izvršenje njihovih ovlašćenja. (Vidi iznad stav 102 ovog rešenja).

109. Drugo, Sud smatra da je pojašnjenje koje je Vrhovni sud dao u osporenoj presudi u vezi sa primenom odredaba ZOO-a, odnosno člana 178. u slučajevima zahteva koji se odnose na određivanje naknade štete u okviru prava na subrogaciju jasno.
110. Treće, Sud ocenjuje da ne može da spekulise o ustavnosti postupaka koji se vode u redovnim sudovima protiv drugih podnosilaca zahteva, posebno kada se ima u vidu da su u slučaju podnosioca zahteva data detaljna i obrazložena objašnjenja o primenljivosti zakona u okolnostima slučaja podnosioca zahteva. Da bi ocenio pravilnost donošenja odluke protiv podnosioca zahteva naspram drugih podnosilaca zahteva u drugim postupcima i slučajevima, Sudu su potrebni „razlozi sa težinom“ (*weighty reasons*), koji nedostaju u okolnostima konkretnog slučaja (vidi slučaj Suda [KI107/22](#), podnosilac zahteva *Valdet Avdiu*, citiran iznad, stav 44).
111. Shodno tome, Sud nalazi da osporena presuda Vrhovnog suda nije obuhvaćena povredom načela pravne sigurnosti i povredom prava na pravično i nepristrasno suđenje podnosioca zahteva, zagaranovanog članom 31. Ustava, u vezi sa članom 6. EKLJP-a.
112. Shodno tome, Sud zaključuje da ovaj navod podnositeljke zahteva spada u treću kategoriju (iii) „nepotkrepljenih ili neobrazloženih“ navoda. Stoga ih Sud, kao takve, po ustavnim osnovama, proglašava jasno neosnovanim i stoga neprihvatljivim, u skladu sa pravilom 34. (2) Poslovnika.

Zaključci

113. Sud je razmotrio sve navode podnosioca zahteva, primenjujući na ovu ocenu sudske praksu Suda i EKLJP-a u pogledu očigledno pogrešnog tumačenja i primene zakona i načela pravne sigurnosti u pogledu doslednosti sudske prakse, garancije, koje su, uz određene izuzetke, oličene u članu 31. Ustava i članu 6. EKLJP-a.
114. Kao prvo, što se tiče navoda koji se veže sa neobrazloženjem sudske odluke, Sud zaključuje da ovaj navod podnosioca zahteva spada u drugu kategoriju (ii) navodi sa „očiglednim ili evidentnim nedostatkom povrede“, pa ih Sud kao takve, po ustavnim osnovama, proglašava jasno neosnovanim i shodno tome neprihvatljivim, u skladu sa pravilom 34. (2) Poslovnika o radu.
115. Kao drugo, što se tiče načela pravne sigurnosti u kontekstu nedostatka doslednosti, odnosno divergencije sudske prakse Vrhovnog suda, Sud zaključuje da ovaj navod podnosioca zahteva spada u treću kategoriju (iii), „nepotkrepljenih ili neobrazloženih“ navoda. Stoga ih Sud, kao takve, po ustavnim osnovama, proglašava jasno neosnovanim i stoga neprihvatljivim, u skladu sa pravilom 34. (2) Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

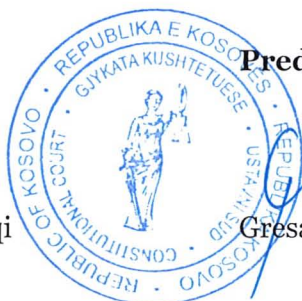
Ustavni sud, u skladu sa članovima 113.1 i 113.7 Ustava, članovima 20. i 48. Zakona i u skladu sa pravilima 34. (2) i 48. (b) Poslovnika o radu, dana 30. aprila 2024. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovo rešenje stranama;
- III. DA OBJAVI ovo rešenje u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- IV. Ovo rešenje stupa na snagu na dan objavljivanja u Službenom listu Republike Kosovo u skladu sa stavom 5. člana 20. Zakona.

Sudija izvestilac

Selvete Gërxhaliu-Krasniqi

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani